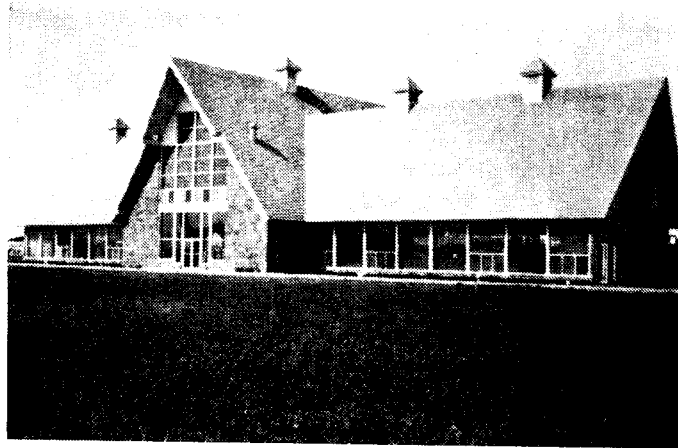

חוות ריליאנס (RELIANCE FARM)

מר שוקריאן, איש נמרץ וממולח ממוצא ארמני, בקי בספר-הספרים ומכניס אורחים למופת; סיפר לנו על תולדות המשפחה, החל ממייסד החווה ועד הלום. מלבד עסקיו הרבים בחקלאות ובמסחר, שעתו פנויה וכיסו פתוח לכל מיני מפעלי צדקה ותרומות, וכמובן שגם ישראל מש-

במסגרת הקורס לבוקרים שהתקיים בקליפורניה, ערכנו סיורים רבים ברחבי מדינה זאת וביקרנו ברפתות בעלות גודל שונה. ברצוני לספר על אחת הרפתות אשר עדר החולבות שלה מונה כ-1800 ראש, מגזע אמריקאי-פריזי; שם החווה — „Reliance Farm“

המבנה הראשי בחווה, בו מרוכזים מכוני החליבה והשירותים וחלק מהמשרדים

תלבת בתכנית התרומות שלו. מאולם הקבלה הגדול והמפואר, שרצפתו מרופדת בשטיח רך ועל הקירות תלויות תמונות של בני-המשפחה, יצאנו אל המרפסת שממנה משקיפים על המבנים של הבקר ובני-הבקר אשר משוכנים ב-28 קוראליים. כל אחד ל-52 ראש ועוד מספר קוראליים ליבשות, להמלטות ולחולות.

בהדרכת מנהל העדר, שהוא אגרונום, סיירנו בין הקוראליים. הפרות עומדות ליד האיבוס על משטח בטון והאיבוס עצמו באותו מפלס עם השולחן. פעם ביום מקרבים את המזון לאיבוס סים בעזרת „מטאטא“, המורכב על טרקטור. שטח הקוראל גדול, עם שיפועים מתאימים ועם גג ברוחב של 5—6 מ' לאורך האיבוסים. בקיץ אין מרפא דים, אולם בחורף מרפדים מתחת לסככה בקליפות אורז. ההוצאה לרפד לפרה אחת ולשנה היא 4 דולר. את משטח הבטון ליד האיבוס מנקים בסקרייפר.

מרחק רב לפני הגיענו למקום, קראנו בצידי הדרך שלטים ענקיים מאירי-עיניים המודיעים, שאנו מתקרבים לחווה, ובהגיענו בשעריו הופתענו מצורתו הנאה של המבנה בו משוכנים המשרדים ומכון החליבה. המבנה כולו נוצץ ומבריק והוא הישג ארכיטקטוני בפני עצמו. כמו ברוב המקומות, בהם ביקרנו, גם כאן, קבלת הפנים היתה ידידותית וחמה. בעל העדר,

לחלוב אותן בתקופת ההתפתחות.

לפי מיטב כשרון הפרסומת האמריקאית נהגנו מאוד מהסיר במפטמה, כי לא נאלצנו לכתת את רגלינו בשטח העצום של המפעל משום שהסיענו בקרון מהודר על גבי המסילה שבין החצרות.

מן הרצוי לציין שבכל המפעל העצום הזה מועסקים בס"ה 30 עובדים.

אליה שריג

קיבוץ זיקים

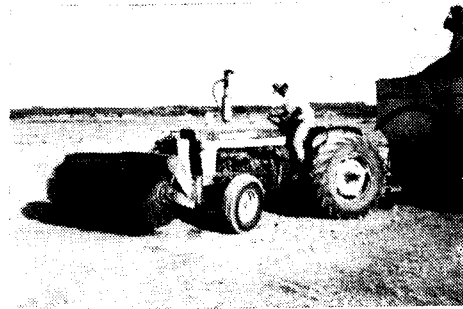
לו קבוצת הפרות הקבועה שלו; ההספק הוא 30 פרות לשעה, יש לקחת בחשבון שהפרות מור באות לחצר ההמתנה ע"י פועל ולא על ידי החולב, ובהיכנסן לחליבה הן נקיות מאוד לאחר השטיפה בחצר ההמתנה. הנקיון והסדר הינם נחלת כל שלוחות החווה, הסככות, השבילים, המכון, המשרדים וכו'. גם הפרות בסככות נקיות מאוד, השיער חלק ומבריק וזה מעיד על בריאות ואחזקה טובה. רק 23 איש מועסקים בחווה והם מבצעים את כל העבודות. הדבר מתאפשר הודות למיכון הרב וצורת ההזנה היעילה. הריכוז של כל העבודות בחווה ופיקוח משרדי על הרישומים הם בידי מנהל העדר אשר וודאי עסוק מעל לראש בניהול העסק הגדול הזה, שביסודו הוא עדר טיפוחי.

החווה מעבדת שטח של 4000 דונם אספסת שחציו מיועד לשחת וחציו לירק. תכנית ההזנה מבוססת על ירק אספסת, שחת ותחמיץ תירס. בקיץ, מקבלות החולבות 7 ק"ג ירק ועוד 14 ק"ג שחת אספסת מטיב מעולה לכל ראש. מלבד המזון הגס והתערובת שהן מקבלות במכון החליבה בה בהתאם לתנובה, הפרות מקבלות בשלושת החודשים שאחרי ההמלטה $2\frac{1}{2}$ ק"ג תערובת באיבוס ושאר החולבות — 1 ק"ג. התערובת מחולקת על פני השחת למען יאכלו יותר טוב את השחת. התערובת מכילה 12% חלבון. בחורף, התחמיץ מחליף את הירק והוא בכמות של 7 ק"ג לראש. לדעת מנהל העדר מעלה התחמיץ בתנאי החורף את % השומן בחלב, אשר בקיץ הוא 3.5% ובחורף 4.1%.

תפריט היבשות מורכב מ- $3\frac{1}{2}$ ק"ג תערובת, ושחת ש"ש ללא הגבלה. אורך תקופת היובש הוא 60 יום.

התנובה הממוצעת של העדר היא 7.600 ק"ג חלב בשתי חליבות ביממה, ביום ביקורנו הניבו החולבות כ-22 ק"ג חלב ליום לפרה. על טיבו של העדר אפשר לעמוד גם לפי שיעור הסלקציה: במשך השנה יוצאות כ-20% מהפרות והסיבות לפי חשיבותן כדלהלן: זיקנה, גופים זרים, פוריות לקויה ודלקות עטין.

בממוצע יש 175 המלטות בחודש. בני הבקר שבכלוב זוכים לטיפול טוב. כל עגלה משוכנת

„מטאטא“ מחוכן לקירוב המספוא לאיבוסים.

ביום ביקורנו עמדו בחליבה 1,250 פרות, אשר נחלבו בארבעה מדורי חליבה מדגם שדר רת-דג, כל אחד בעל ארבע עמדות חליבה בכל צד, וליד כל עמדה מכונת-חליבה. בכל מדור — עובר חולב אחד. לפני היכנסן למכון החליבה בה עוברות הפרות רחצה יסודית ביותר בחצר ההמתנה. על ריצפת החצר מורכבות ממטרות על צינור 2 צול והן רוחצות את הפרות בחלק התחתון בעיקר בצורה יסודית ביותר; הרחצה הזאת נעשית בכל ימות השנה ובכל מזג אויר שהוא. בתוך המכון מתזוים על העטין מים חמים המכילים גם חומר חיטוי על בסיס של יוד ומגנבים במגבות-נייר. את הפעולה הזאת עושים לכל 8 הפרות ורק אחרי זה מתחילים להרכיב את המכונות לכולן. לפי הסדר, בהתקרב זרימת החלב מהעטין לסיומה, נדלקת נורה אדומה, סימן שהחולב צריך להוריד את המכונה. הדבר מבוסס על כמות החלב הזורמת בשניה אחת. אין רוח-צים או מחטאים את המכונה בין פרה לפרה.

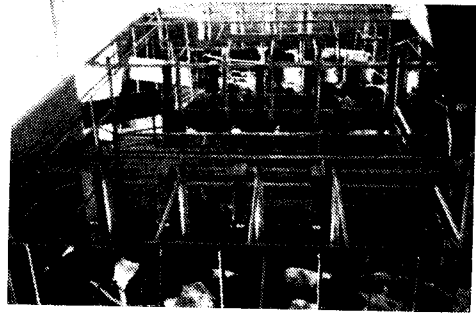
התערובת מחולקת במכון החליבה בעזרת מכ"שיר אוטומאטי, הקוצב את מנת התערובת בהתאם לתנובה ביחס של 4:1 — על כל ארבעה פאונד חלב פאונד אחד תערובת. היחס אינו קבוע ואפ"ר לשנותו. צינורות החלב והוואקום מסודרים למטה. בצמוד לקיר של תעלת החליבה, הקוטר "2. אין צנצנות. החלב עובר ישר לצינור וממנו למיכלי החלב. שני מיכלי החלב ענקיים ומשוכ"ללים ביותר מסודרים בחזית הבית ושובים את העין בנקיונם הרב ונקיון השורר סביבם. החליבה נמשכת כשמונה וחצי שעות. כל חולב, יש

מעט שלשולים ואין פלא בדבר כאשר רואים את התנאים המצויינים בהם מוחזקות העגלות, הנקיון הרב והמרחק הגדול יחסית בין כלוב לכלוב ומראה העגלות שהוא יפה מאד. שיעור התמותה בשגר הוא כ-5%, עד הגיל של 6 חודשים נמצאות העגלות בחווה ואחרי זה הן נשלחות למרעה במקום אחר ומוחזרות לחווה חודשיים לפני ההמלטה, ל"הכנה". העגלות מורעות בגיל 18 חודש ומשקלן הממוצע בגיל זה הוא 360 ק"ג.

את הפרות מתחילים להזריע כעבור 60 יום מההמלטה. את גבוהות התנובה מזריעים מאוחר יותר. שיעור ההתעברות מהזרעה ראשונה הוא 60%. ההזרעה מבוצעת ע"י מזריע שמשתייך לצוות העובדים, הוא עובר פעמים ביום בין הקוראלים ועוקב אחר התאנות. לרפת זו פריה משלה והם עוסקים גם בהקפאת זירמה ובמכירת זירמה. סעיף נכבד בהכנסות מהווה מכירת פרים לרבייה, לא רק בארה"ב עצמה אלא גם לארצות חוץ. לפעמים מגיע מחירו של פר אחד לעשרות אלפי דולרים.

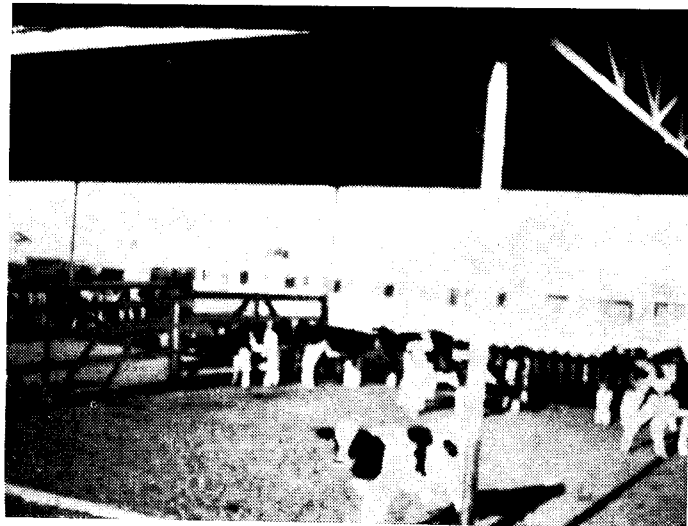
הפקות על העדר הוא מעולה, במזכירות הנאה והמיועלת אפשר למצוא כל פרט ופרט

בכלוב עץ רחבידיים ובמרחק של כ-2.50 מטר רים אחד מהשני; 280 כלובים מסודרים שורות שורות בקווים ארוכים וישרים וזה מאפשר חלוקת חלב נוחה, הנעשית בעזרת מכונת. מנת החלב היומית היא 4 ליטר הניתנת בשתי ארוחות. תערובת מ"מ, שחת ומים מוגשים ללא הגבלה. ביום הראשון לחיי-הוולד מזריקים לו

מערכת כלובים ליונקים

אנטיביוטיקה וויטמינים. בשלושת הימים הראשונים משקים חלב קלוסטרומ; בגיל חודשיים — הגמילה; ואז מוציאים אותן מהכלובים לתאים משותפים למספר עגלות. לדברי מנהל העדר יש

קוראל לעגלות גמולות

נגמרה), ומכאן שהחולב נתון לפיקוח „מלמעלה“ (המשרד משוכן בקומה שניה) ויש להניח שהדבר מכניסו למתח עבודה והקפדת-יתר.

נרשמת גם כמות החלב היומית שכל חולב חלב. בעתיד — חושבים לשלם את שכר העבודה בהתאם לכמות החלב שהחולב משיג מקבוצת הפרות שלו. זה יהיה המודד היחידי לתשלום השכר ורמתו, והדבר ידרבן את החולב להתיחס לרמת החליבה כלחלק בלתי נפרד מהכנסתו. זה מעין שידוד מערכות „קטן“ בכל מה שידוע לנו על תשלום השכר לעובדים בענף הבקר.

בבעלות החווה מחלבה אשר מעבדת את התוצרת ומוכרת אותה באמצעות 48 חנויות שרשרת, שגם הן בבעלות החווה.

כפי שרואים, העסק הוא גדול מאוד ועל אף גודלו, שורר בו סדר ורק כך אפשר להצליח בעסקים.

סולי דורון

קב' מגן

גורמי הצלחה בעדר-החלב הקליפורני

פרים הוא בלתי מוגבל ובאפשרותו של כל בוקר להזמין את זירמת הפר הנראה לו ביותר. ההזרעה, ברובה, מבוצעת בזירמה קפואה.

השקעות יסוד ומבנים. הדעה הרווחת בין הבוקרים בקליפורניה היא שיש להימנע מהסתבך בהשקעות גדולות אשר יכבידו על כלכלת הענף. בשטח זה, חוואי קליפ. הינם קיצוניים ביותר. רוב העדרים מוחזקים בקוראליים. חלקם עם

חליבה ברפת עמדות — עדיין מקובלת מאוד בקליפורניה

על כל פרה. ראינו סיכומי תנובות של פרות בעלות תנובות גבוהות מאוד והן הושגו בשתי חליבות ביממה. הפקות הרב והיעיל איננו רק נחלת הכרססת במזכירות אלא גם בעבודה — בשדה. כל חולב יש לו קבוצת הפרות הקבוצה שלו וטיב החליבה שלו עשוי להגדיל את משכורתו. לטענת רבים מבין אנשי המקצוע, דלקות עטין הן פועל-יוצא של חליבה לא טובה וככול שהחולב הוא בעל מקצוע טוב יותר, וקפדן — מספר הדלקות יורד למינימום או שבכלל אין דלקות. מסתמכים על בדיקות ה-C.M.T. אשר נעשות פעם בחודש. תגובה שלילית של פרה מוכה את החולב בהטבה. באופן כזה מעודדים את החולבים להקפיד על החליבה הנכונה. במשרד ראינו מכונה שרושמת על גראף (עקומה) את הזמן בו מרכיב החולב את המכונה על העטין וכמה זמן עובר עד לתחילת זרימת החלב. (כך הם בודקים אם ה„הכנה“ היתה טובה ומתי

בקליפורניה מבדילים בשני טיפוסים של עדרים — עדר טהור-הגזע ועדר מסחרי. בעדר המסחרי מחזיקים פרות טהורות-גזע ומעורבות גם יחד.

גודל העדר בדרך כלל בין 150 ל-500 פרה; אם כי ישנם גם עדרים גדולים יותר. המבקר במשקי החלב מתרשם מהמצב הגופני הטוב של הפרות. ממבנה העטין היפה והתנובות הגבוהות. אנחנו, שהגענו להישגים רציניים בענף החלב, היינו שרויים לפעמים ברגשי נחיתות ותהינו — איך ובכוח מה הגיעו הם למה שהגיעו. נראה לי שהדבר מוסבר בצירוף מוצלח של ארבעה גורמי יסוד: טיפוח תכליתי, מדיניות השקעות נכונה, הזנה רציונאלית ועבודה מקצועית ברמה גבוהה.

טיפוח

בעיות הטיפוח מוצאות את פתרונן על בסיס רחב של כלל מדיניות ארה"ב. משרד החקלאות מפרסם כל שנה סיכומים על כל הפרים שעבדו אותה שנה ובהתאם לכך בוחרים אגודות ההזרעה והבוקרים את המתאים להם ביותר. המבחר של